

KULUN ALLAH'A KARŞI SAMİMİYETİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayrî halkihî muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi- ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân; feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin sallallahu aleyhi ve selem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

قَالَ اللهُ تَعَالَى أَحَبُّ مَا تَعَبَدَنِي بِهِ عَبْدِي إِلَيَّ

النُّصْحُ لِي

(ابن مبارك، حم. حل. والحكيم عن أبي أمامة)

RE. 328/3 (Kâle'llâhu azze ve cell: Ehabbü mâ teabbedenî bihî abdî ileyye, en-nushu lî.)
Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allah'ın rahmeti ve bereketi ve selâmeti üzerinize olsun...

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Peygamber SAS Hazretleri'nin mübarek ehâdis-i şerîfesinde n bir miktarını okuyup izah etmeden önce, evvelen ve hâssaten efendimiz, rehberimiz ve nümûne-i imtisâlimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin ruh-u saadeti için, sonra sâir enbiyâ ve murselînin, cümle evliyâullahın ruhları için, hâssaten Peygamber ASS Efendimiz'in ashabının, etbânının; ashâb-ı kirâmdan hocamız, üstadımız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar güzerân eylemiş olan cümle sâdât u meşâyih ve pîrânımızın ruhları için;

Ve okuduğumuz hadis kitabının müellifi Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Efendi Hazretleri'nin ruh-ı şerîfi için; bu hadis kitabının içindeki hadis-i şeriflerin bize kadar ulaşmasında emek sarf etmiş olan cümle ulemânın, ravilerin ruhları için;

Uzaktan ve yakından Peygamber SAS Efendimiz'e muhabbetinden, hadis-i şeriflere rağbetinden nâşî şu mescidete şrif eylemiş olan siz kardeşlerimizin, ahirete intikal ve irtihal eylemiş olan cümle yakınlarının, ana baba ve akrabalarının, kardeşlerinin ruhları için, bir Fâtihâ, üç İhlâs-ı Şerîf hediye edip, hadis-i şeriflerin izahına öyle geçelim:

.....

a. Allah'ın En Sevdiği İbadet

Mukaddimede metnini okumuş olduğumuz hadis-i şerif, Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan rivâyet olunmuş. Peygamber Efendimiz, "Allah-u Teâlâ şöyle buyurdu" diye naklediyor.

O halde, bu hadis-i şerif bir hadis-i kudsi oluyor, hadis-i ilâhi oluyor:¹

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَحَبُّ مَا تَعَبَّدَنِي بِهِ عَبْدِي إِلَيَّ
النُّصْحُ لِي

(ابن مبارك، حم. حل. والحكيم عن أبي أمامة)

RE. 328/3 (*Kàle'llàhu azze ve celle*) “Aziz ve Celîl olan Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurdu ki:

(*Ehabbü mâ teabbedenî bihî abdî*) Kulumun bana ibadet ederken, icrâ ettiği tarzların benim nazarımda en sevimsi, en sevgilisi... Yâni, kulum bana çeşitli şekillerde ibadet eder ama, bu ibadetlerin benim indimde en makbulü, en sevimsi, en hoşu, (*en-nushu lî*) bana olan samimiyetidir, bana karşı beslediği samimiyetidir.”

Bu hadis-i şerifi biraz izah edelim:

Biz Allah'ın aciz, naçiz kullarıyız. Bizi o yarattı. Küçücük, hiç bir şeyden haberimiz yoktu, acizdik... Besledi, büyüttü, akıl verdi. Çok şükür, iman vermekle, İslâm'a dahil olmakla, müslüman olmakla da bizi cihan halkının içinde herkesten daha aziz, daha şerefli kıldı, bu güne getirdi. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bize ihsân ettiği İslâm'a, imana, tevfiğ ve hidâyete erdik. Sonsuz hamd ü senâlar ederiz.

¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V , s.254, no:22245; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.V III, s.206, no:7833; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V III, s.175; Rûyânî, *Müsned*, c.III, s.352, no:1175; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.67, no:204; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.II, s.27; Ebû Ümâme RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.II, s.514, no:3499; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.740, no:7199; Münâvî, *el-Ehâdisü'l-Kudsiyye*, c.I, s.14, no:7; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XV , s.38, no:14915.

Bizim vazifemiz, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne kulluk etmek. Hayatın gayesi bu... Çünkü, Allah-u Teâlâ Hazretleri bu kâinâtı, bu kâinâtın içindeki varlıkları, insanları ve cinleri; yâni, gördüğümüz hemcinslerimizi ve görmediğimiz, perdeli gözlere görünmeyen o görünmez yaratıkların hepsini, kendisine ibadet etsinler diye yarattı. “Bir başka maksatla yaratmadım!” buyuruyor ayet-i kerimede:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

(الذاريات: ٥٦)

(*Ve mâ halaktü*) “Yaratmadım; (*el-cinne ve'l-inse*) cinleri ve insanları, (*illâ liya'budûn*) ancak ve ancak, sadece ve sadece bana ibadet etsinler diye yarattım.” (Zâriyât, 51/56)

Önce yaratmadım deyip de, sonra *illâ* demesi tahsis için. Yâni , başka bir şey için değil de, sadece Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne ibadet için yaratıldığının mânâsı yatıyor sözün böyle eklenmesinde... Demek ki, bizim asıl gayemiz memurluk değilmiş, amirlik değilmiş, çalışmak değilmiş, iş değilmiş, güç değilmiş... Asıl gayemiz şu hayata, şu kâinâta gönderilmemizdeki nükte, sebep, Allah'a kulluk etmekmiş.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bu ölümlü hayatı niçin icad eyledi?

Niye bu insanlar geliyorlar gidiyorlar? Doğuyorlar, ölüyorlar? Niye bu hayat oldu? Niye bu dünya oldu?

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ

أَحْسَنُ عَمَلًا

(المالك: ٢)

(*Ellezî haleka'l-mevte ve'l-hayâte li-yeblüveküm eyyüküm ahsenü amelâ*) “O Allah ki, sizden hanginiz daha güzel amel işleyecek diye imtihan etmek için ölümü ve hayatı yaratmıştır.” (Mülk, 67/2) Bizi imtihan etmek için Allah-u Teâlâ Hazretleri buraya gönderdi.

“—Peki o zaman, her şeyi bırakalım, Allah’a ibadet edelim!”

Bu sathî bir anlayış... İbadet, sadece camiye girip de namaz kılmak değildir. İbadet, hayatı Allah’ın rızasına uygun geçirmektir. Yâni, caminin dışında kulluktan vaz mı geçeceğiz? Şimdi çıktık dışarıya, İskenderpaşa Camii’nin kapısından çıktık caddeye; tamam, bitti mi ibadet? Öyle bir şey tasavvur edilebilir mi? Hangi mantık bunu kabul eder?

Caddede de müslümanız, iş yerinde de müslümanız, masamızın başında da müslümanız, evin içinde de müslümanız. Hocayken de müslümanız, babayken de müslümanız, oğulken de müslümanız. İşçiyken de müslümanız, memurken de müslümanız, amirken de müslümanız... Yâni, müslümanlık bizden bir ara ayrılır mı? İman ayrılır mı? Yâni ayrılrsa olur mu?

{Ayrılır... Hadis-i şeriflerde bildiriliyor: Bir kul bir büyük günahı işlerken, bir zinayı işlerken müslüman olarak işlemez diyor. İman gidiyor tabii. İman olsa onu yapar mı? Allah'tan korkan insan o büyük günahı işler mi o anda?

Netice itibariyle, biz her yerde müslüman olduğumuz için müslümanlığı bir mekâna, bir harekete tahsis etmek iptidâî bir zihniyettir. Öyle şey yok, müslümanlık öyle değil!

Müslümanlık hayatın en anında, her halinde, Allah'ın iste diği gibi hareket edebilmek, seçmesini Allah'ın rızasına uygun yapabilmek... Sen,

أَسْلَمْتُ نَفْسِي

(*Eslemtü nefsi*) “Ben müslüman oldum!” demedin mi? “Kendi irademi sana teslim ettim yâ Rabbi, kendi başımın buyruğuna gitmeyeceğim. Ben senin isteğine tâbi olacağım. Sen Kur'an-ı Kerim'de ne buyurduysan, hadis-i şerifte ne buyurduysan, ben onu kabul ettim.” demedin mi?

“—Yok, farkında değilim.” diyebilir.

Çünkü, dinden çok uzaklaşmış insanlar. Unutmuş dinin mânâsını...

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ

وَرَسُولُهُ

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû.*)

Ne demek? “Ben şehâdet ederim ki Allah’tan başka mâbud yok. Sadece ona ibadet edeceğim ve Muhammed-i Mustafâ SAS, onun bize gönderdiği elçisi, Rasûlü... Onu da kabul ediyorum.”

Ne demek? Yâni, “Rasûlüllah’ın getirdiklerini öğreneceğim de, ona uyacağım!” demek. Yoksa, sen kuru kuruya Allah’ın Rasûlünün adını zikretmekle bitiyor mu sanıyorsun işi? “Eşhedü en lâ ilâhe illa’llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû.” dedin, bitti... Bitmez ki!

İman kalpte olan bir şeydir. Dille ifadedir ve mu’cebince amel etmektir.

تَصَدِيقٌ بِالْجَنَانِ وَإِقْرَارٌ بِاللِّسَانِ وَعَمَلٌ بِالْأَرْكَانِ

(Tasdîkun bi’l-cenân, ve ikrârun bi’l-lisân, ve amelün bi’l-erkân) [Kalp ile tasdik, dil ile ikrar ve erkânına göre amel.] İmanın tarifi budur. Kalbinde bir duygu teşekkül edecek, inanacaksın, bağlanacaksın, dilin ile ifade edeceksin, hareketlerinde de görülecek. Her hareketinde görülecek.

“—Bu adam müslümandır.”

“—Neden?”

“—Bak içki içmiyor.”

“—Bu adam müslümandır.”

“—Neden?”

“—Şu haramı işlemiyor, faizi almıyor. Bak burada bu kadar insan şu kadar haramı işlerken, bu işlemiyor.”

Şimdi biz askerlik yapıyorduk, aldılar bizi götürdüler araziye. Bir dere kenarında mola verdirdiler. Nasıl bulmuş açık gözlüler. Havuç tarlası varmış kenarda meğerse... Biz derenin kenarına, çimenlere oturduk.

“—Allah ne güzel şeyler yaratmış; çiçekler, çimenler, ağaçlar...” filan diye bakınırken, baktık herkesin elinde bir havuç... Kökleyen, suda yıkamış, kıtır kıtır yiyor...

Yâhu, sen bunu kime sordun da yiyorsun?

O tarlanın sahibi, akşam kim bilir ne hale geldi. “Vay, buradan çekirge sürüsü mü geçti? Ne oldu yâni? Bu tarlanın bu hali ne?” diye ne kadar üzülecek. Ne kadar intizâr edecek, ne kadar bağırarak, çağırarak. İçinden neler söyleyecek kim bilir. O mahkeme-i kübrâda onun karşısında o havuçları yiyenler nasıl cevap verecekler?

E bazıları da yemedi. Neden? Bunlar mü'min. Bunlar Allah'a inanıyorlar, bunlar Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin insanları, bu dünyada yaptıklarından hesaba çekeceğini biliyorlar. Onun için yapmıyorlar. Tarlanın sahibi yok, dağın başı, kimse bilmiyor ama Allah biliyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri görüyor, biliyor ve insanın her işi kaydediliyor.

Şaşıracak insanoğulları, kıyamet günü amel defteri açıldığı zaman:

مَالٍ هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا
أَحْصَاهَا

(الكهف: ٤٩)

(*Mâli hâze'l-kitâbi lâ yuğadiru sağîraten ve lâ kebîraten illâ ahsâhâ*) “Bu nasıl amel defteri, nasıl kitap ki, hiç küçük büyük bir şey bırakmamış, hepsini tesbit emiş.” (Kehf, 18/49) diyecekler. “Allah Allah, biz unuttuk, Allah-u Teâlâ Hazretleri tesbit etmiş. Hepsi tesbit edilmiş.” diyecekler.

Yâni, müslüman her haliyle belli olur. Sözünden belli olur, kızmasından belli olur, sevincinden belli olur, hareketinden belli olur. Önüne yollar çatallaştığı zaman, tercih ettiği yoldan belli olur. Mü'min başka bir yol tercih eder, kâfir başka bir yol tercih eder. İnananın hali başkadır, inanmayanın hali başkadır.

Onun için, ibadet camiye mahsus değildir, Ramazan'a mahsus değildir, yaşlılığa mahsus değildir. Belli bir devreye, belli bir mekâna, belli bir zamana tahsis edersek... Onun dışında müslüman değil misin? Râzı mısın böyle bir ayrıma? Bıçakla kes... Bu tarafı müslümanlık, o tarafı küfür. İmanla küfür yan yana durmaz. Mü'minsen, mü'minsin... Her şeyinde görülecek.

Mü'minsen, tesettüre riayet edeceksin. Mü'minsen, faizi yemeyeceksin. Mü'minsen, içkiyi içmeyeceksin. Mü'minsen, zina yapmayacaksın. Mü'minsen, yalan söylemeyeceksin. Mü'minsen, elle, gözle, başkasını incitmeyeceksin. Mü'minsen, haram yemeyeceksin... vs. İslâm, bir hayat nizamı.

Onun için, İslâm'ın emirleri çoktur. Söyleye söyleye bitiremiyoruz. Her pazar, her toplantıda, her oturumda üç tanesini, beş tanesini söylüyoruz. Neden? Hayatın hadiseleri tafsîle gelir mi, biter mi? Bitmez. Ana kaideleri söyleyeceğiz.

Ana kaidelerden, insanın içinde bir zevk-i imânî teşekkül edecek, mü'min insana mahsus bir zevk teşekkül edecek, tercihini yapacak. "Şurada İslâm'a göre, şöyle yapmak gerekir, böyle olacak; burada böyle yapmamak gerekir." diye bir terazi meydana gelecek insanın içinde... Orada tartılacak ahkâm, ondan sonra kişi tercihini yapacak.

Avrupa'dan birelçigelmış, Osmanlılar zamanında... Arabayla bir yerden bir yere gidiyormuş. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun elçisi... Arabada altın torbaları varmış. Bir kaza olmuş, altınların hepsi yola saçılmış. Üstelik su da varmış, dereye varmış kenarında, dereye de saçılmış. Kalabalık üşüşmüş oraya, herkes altınları topluyor.

"—Eyvah! Yağmalandı bizim altınlar, gitti." demiş Avusturya- Macaristan elçisi. Kendi memleketine kıyas ediyor, o zamana göre... "Gitti bizim altınlar!" demiş. Kendisi o kadar insanla nasıl başa çıksın?

Fakat, biraz sonra bakmış ki, altınları toplayanlar bir avuç, yarım avuç, üç tane, beş tane; herkes getiriyor. Hatta suya inenler olmuş, sudan toplamışlar altınları... Saymış, bütün altınlar önce torbaya koyduğu kadar.

Neden? Ecdadımız müslümandı da ondan... Gâvurun parasına tenezzül mü eder? Gâvur veya müslüman, neyse; başkasının parasına tenezzül eder mi?

"—Gâvurdur, yiyelim!" diye düşünenler olabilir.

Meselâ, duyuyoruz ki, Yahudilikte bir prensip varmış; kendi aralarında faiz alamazlarmış ama, başkasından alırlarmış. O Allah'ın kulu değil mi? Faiz zulümse... Bundan al, ondan alma; bu nasıl iş?

Onlara göre bir ayırım var ama, bize göre öyle değil. Biz Allah'tan korkarız. Bizim ecdadımız üzümü yemişse, kütüğüne parasını bağlamış. Sahibi kaçmışsa korkusundan, oraya parasını bağlamış ecdadımız.

Ecdadımızın iyisi de vardır, kötüsü de vardır. Hepsini böyle platonik bir sevgiyle sevip de, hepsini alkışlayacak da değiliz. Kötüyse kötü, iyiye iyi... Bizim onlarla bir alacağımız, vereceğimiz yok. Allah ile hesabımız.

Her sözümüzün bir hesabı var. Her sözün, her işin bir hesabı var; iyiye iyi, kötüye kötü. İçki içenler de olmuş, gevşek davrananlar da olmuş. Meyhaneden, kadından, kadehten, camdan bilmem şundan bundan bir sürü boş vakit geçiren gevezeler de olmuş.

Ama, cemiyet olarak sağlam bir cemiyetmiş. Haramı helali bilen, temiz, pâk bir cemiyetmiş. Mes'ud bir zaman yaşamışlar ama, gelmiş geçmiş. Yâni, onun kadri kıymeti o zaman bilinmiştir inşâallah. Şimdi de tarih kitaplarında kalmış yâdi.

Netice itibariyle İslâmiyet böyledir. İbadet bir zamana mahsus değildir. Kul, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne ibadet edecek. Ama, bu hadis-i şerifte buyruluyor ki:

(*Ehabbû mâ teabbedenî bihî abdî*) “Kulum bana çeşitli şekillerde ibadet eder ama, benim indimde bunların en iyisi, bana en sevgilisi, (*en-nushu lî*) kulumun bana olan nushudur.” buyruluyor.

Şimdi bu *nush* kelimesini izah etmek lâzım ki, ibadetlerin en üstünü buymuş. İyice bilelim, ona göre Allah’ın sevgisini o yoldan kazanmağa çalışalım!

Bu kâinâtın sahibini dost edinmek güzel değil mi? Bizi yaratan, bizi besleyen, bize bunca nimeti ihsân eden yaratıcımıza bir teşekkür hissi gelmiyor mu içimizden? Onun uzaklığı böyle içimizi yakmıyor mu acaba?

“—Yâhu, niye bu kadar böyle uzağız? Nerede bunları bize gönderen Allah-u Teâlâ Hazretleri? Niye biz bu kadar uzağız? Erenler ermiş de, biz ne biçim insanız?” filan diye bir yanma, yakılma olmuyor mu? Onun sevgisini kazanmak, rızasını kazanmak, onun sevgisine ermek istemez miyiz?

O halde *nush* nedir? Hem de, (*en-nushu lî*) “Bana karşı nush, benim için nushtur.” diyor.

Nush kelimesi, lisan bilgimize göre ilkönce şöyle hatırmıza gelebilir, yaşlı amcalarımız da diyebilir ki:

“—*Nush*, nasihat demek, öğüt demek.”

Meşhur beyti de var Ziya Paşa’nın:

Nush ile uslanmayı etmeli tekdir;

Tekdir ile uslanmayanın hakkı kötedir.

“İlk önce nasihat edeceksin, ondan sonra tekdir edeceksin. Baktın onunla da uslanmıyor, döveceksin!” diyor şair.

Şair böyle demiş. *Nush*, nasihat mi demek? Evet, *nush* kelimesi Arapça'dan geçmiş ama, dilden dile kelime geçerken değişikliklere uğruyor. *Nush* kelimesi de, nasihat kelimesi de bizim dilimize geçince, mânâsında değişme olmuş.

Bir başka hadis-i şerif var ki, çok meşhur olduğu için sizin de duymuş olmanız muhtemeldir:²

² Müslim, *Sahîh*, c.I, s.74, no:55; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.704, no:4944; Neseî, *Sünen*, c.V II, s.156, no:4197; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.102, no:16982; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.435, no:4574; İmam Şâfiî, *Müsned*, c.I, s.233, no:1152; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.52, no:1260; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.79, no:7164; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.323, no:5265; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V III, s.163, no:16433; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.432, no:7820; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.369, no:837; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.392, no:2681; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.44, no:17; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.207, no:7495; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XI, s.53, no:2706; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.226, no:3095; Temîm ed-Dârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.324, no:1926; Neseî, *Sünen*, c.V II, s.157, no:4199; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.297, no:7941; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.122, no:3769; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.433, no:7822; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.242; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.107, no:1271; İbn-i Hibbân, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.383; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.I, s.346; Dâra Kutnî, *İlel*, c.X, s.115, no:1905; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.351, no:3281; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.108, no:11198; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.259, no:2372; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.74, no:92; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Dârimî, *Sünen*, c.II, s.402, no:2754; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.45, no:19; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.67, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.412, no:531; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.133, no:2923; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.IX, s.307; Sevbân RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.263, no:290, 293; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.740, no:7197, 7201, 8774, 8776; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.263, no:699 ve c.II, s.305, no:1324; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XXXIX, s.230, no.42406; ;RE. 97/11.

الدِّينُ النَّصِيحَةُ قَالُوا لِمَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ لِلَّهِ
وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِأُمَّةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ

(م.د.ن.حم.عن تميم الدارى؛ ت.ن.حم.طس.عن أبى هريرة؛ حم.طب.ع.عن ابن عباس؛ ك.ر.عن ثوبان)

(*Ed-dînu en-nasîhah*) “Din nasihattir.” buyurmuş
Peygamber Efendimiz.

(*Kâlû: Li-men yâ rasûla’llâh*) “Kime karşı yâ
Rasûlüllah?” diye soruyorlar. “Nasihât kime
karşı olacak?”

(*Kâle*) Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz: (*Li’l-
lâhi*) “Allah’a, (*ve li-kitâbihî*) Allah’ın kitabına,
(*ve li-rasûlihî*) Rasûlüne, (*ve li-eimmeti’l-müs-
limîn*) müslümanların idarecilerine, imamları-
na, önderlerine; (*ve li-âmmetihim*) bütün müs-
lümanlara...”

Şimdi biz buradaki nasihate öğüt mânâsı
verirsek, bizim ne haddimiz ola ki, Allah-u Teâlâ
Hazretleri’ne biz öğüt verelim? Rasûlüllah’a öğüt
vermek nasıl mümkün olsun? Buradan anlaşılıyor
ki, yâni bu hadis-i şerif bizim için delil oluyor ki,
nush bizim anladığımız öğüt mânâsına değil.

“—Ya ne mânâsına?”

Nush, ihlâs ve samimiyet mânâsına... Hâlislik,
kalp temizliği; içinde gıl ve gış, kötü, karışık
duygular, fâsid, fâsık, bozuk niyetler olmaması...
Hani diyorlardı ya, “Benim kalbim temiz!” diye...
Kalp temizliği, hepimizin bildiği bir şey... *Nush*,
kalp temizliği demek, niyet hâlisliği demek.

Hah, o zaman hadis-i şerifin mânâsı ne oluyor:

“Allah’a yapılan ibadetlerin Allah indinde en makbulü, sevimlisi Allah’a samimiyetle, temiz, pâk bir kalp ile yapılan ibadettir. Allah’a karşı temiz, pâk bir niyet beslemektir.”

“—Nasıl olur Allah’a karşı nush?”

b. Allah’a Karşı Samimiyetin Esasları

Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne nushun esaslarını burada Hocamızşerhte açıklamış. Diyor ki:³

وَالنُّصْحُ لَهُ وَصْفُهُ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ عَقْدًا أَوْ قَوْلًا
وَالْقِيَامُ بِتَعْظِيمِهِ ظَاهِرًا وَبِاطِنًا وَالرَّغْبَةَ فِي
مَحَابِّهِ وَمَوَالَاةُ مَنْ أَطَاعَهُ وَمَعَادَاةُ مَنْ عَصَاهُ

(*Ve’n-nushu lehû vafuhû bimâ hüve ehlühû akden ve kavlen*) “Sözce ve itikadca Allah-u Teâlâ Hazretleri’ni doğru bilmek, doğru söylemek. Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne şirk koşmamak. Saf, temiz bir itikad ile inanmak ve bu itikadı dile getirmek.”

(*Ve’l-kıyâmü bi-ta’zîmihî*) “Ona göre kulluk etmek, ona hürmetin, ta’zîmin nasıl yapılması gerekiyorsa, icabını yapmak, hürmette kusur etmemek. (*Zâhiren ve bâtinen*) Dış görünüşte, iç görünüşte de...”

³ Gümüşhânevî, *Levâmiu’l-Ukûl*, c.III, s.531; Münâvî, *Feyzü’l-Kadîr*, c.IV ,s.486, no:6039.

İnsanlarla olduğun zaman gözünü kapatırsın, boynunu bükersin, böyle yana yakıla gözyaşı dökerek namaz kılarırsın; evde yalnız kaldığın zaman başka türlü... İş yerinde, ertesi gün başka türlü... Olmaz! Zâhiren ve bâtinen, hem görünürde, hem gizlide, hem dışta, hem içte...

(*Ve'r-rağbetü fî mahâbbihî*) “Onun sevdiği şeylere rağbet etmek.”

(*Ve muvâlâtün men etâahû*) “Ondan sonra, ona itaat eden kullara dostluk beslemek, sevmek, Allah’a itaat eden, Allah ehli, Allah yolunda yürüyen kulları sevmek.”

(*Ve muâdâtü men asâhu*) “Ona isyan edenlere, ona asi gelenlere de buğz etmek, düşmanlık etmek.” Dostumun dostu nedir? Dostumdur. Dostumun düşmanı nedir? Düşmanımdır. Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne asi geliyor, düşmanlık ediyor, sen o nu nasıl seversin?

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ
مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ
أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ

(المجادلة: ٢٢)

(*Lâ tecidü kavmen yû'minûne bi'llâhi ve'l-yevmi'l-âhiri yuvâddûne men hâdda'llahe ve rasûlehû ve lehû kânû âbâehüm ev ibnâehüm, ev ihvânehüm ev aşîretehüm*) [Allah’a ve ahiret gününe inanan bir toplumun –babaları, oğulları, kardeşleri yahut akrabaları da olsa– Allah’a ve Rasûlüne düşman olanlarla dostluk ettiğini göremezsın.] (Mücâdile, 58/22)

Yakınları, akrabası bile olsa hiçbir sahih, sâlim müslüman, Allah ve Rasûlüllah’a harb açmış, onlarla mücadele eden kimseleri dost edinemez. Yasak!

Sonra, mantığa da sığmaz. Allah-u Teâlâ Hazretleri öyle

sevgiyi kabul eder mi?

“—Sen benim düşmanımla dostluk ediyorsun, ne arıyorsun huzurumda, defol!” der. “Benim düşmanımla dostluk ediyorsun. Bu nasıl iş? Sen benim nasıl dostumsun, nasıl kulumsun, utanmaz mısın benim verdiğim nimetlerden?” der.

Böyle dediği muhakkak.

Demek ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne nushun esasları bunlarmış. Hürmetin gereğini yapmak, sağlam bir itikad ile inanmak, zahirde ve bâtında ona karşı hürmette kusur etmemek, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin rızasının olduğu şeylere rağbet etmek; onu seven, onun yolunda yürüyen, ona itaat eden kulları sevmek; ona asi gelenlere de düşmanlık beslemek tarzında tafsîl edilmiş.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize dinin esaslarını, ruhunu, mahiyetini kavramayı nasib ve müyesser eylesin... İnsan için ruhunu kavramazsa, çok yanlışlıklar yapar yâni. İnsanın yönü yanlış olursa yürümesinin kıymeti olur mu? Falanca semte gidecek... Yönü yanlış tutturmuş. On saattir yürüyor. İstersen bin saat yürüsün. Yön yanlış. Sarf edilen emek boşuna... Yönün doğru olması lâzım! İstikametinin doğru olması lâzım!

İşte dinin de böyle yönleri var. Esas tevcihleri var. İnsanı yönlendirdiği tarafları var. Onları bilmezse insan, boşuna emek sarf eder.

Allah'ın sevmediklerini seviyorsun. Allah'ın sevmediklerine yardım ediyorsun. Allah'ın düşmanlarıyla el eylesin. Allah'ın düşmanlarını destekliyorsun mâlen, fiilen, fikren... Uğraş bakalım, istediğin kadar uğraş.

Şeyh Sâdî'nin böyle bir müstehziyâne şiiri var:⁴

ترسم نرسی به کعبه، ای اعرابی!

کاین ره که تو می روی، به ترکستان است

Tersem ne-resî be-Kâ'be, ey a'rabî!

Kein reh ki tû mî-ruy, be-Türkistânest

[Korkarım ki, erişemeyeceksin Kâbe'ye ey a'rabî;

Senin yöneldiğin bu yol Türkistan'a gider.]

“Ey hacı namzedi, korkarım ki hacca varamayacaksın; çünkü yönün Türkistan'a doğru.” diyor.

Kendisi Şirazlı, hac güneybatıda, Türkistan kuzeydoğuda... “Ey hacı namzedi, korkarım ki hacca varamayacaksın; çünkü yönün Türkistan'a doğru.” diyor, ters istikamete doğru demek istiyor yâni.

Onun için, Allah-u Teâlâ Hazretleri bize bir kere temiz, pâk bir niyet ihsân eylesin...

⁴ Sa'dî, *Gülistan*, Bölüm:II, Hikâye:6.

Biz hakikaten inandığımız Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne?
“—Âmennâ ve saddaknâ, elbette. Allah-u Teâlâ Hazretleri var, bir... Her gün nimetini görüyorum, her gün lütfunu, ihsânını görüyorum. (Âmentü bi'llâh, ve bimâ câe min indi'llâh) “Allah'a ve Allah indinden gelen her şeye iman etmişim. (Âmentü bi-rasûli'llâh, ve bimâ câe min indi rasûli'llâh.) Onun gönderdiği Rasûl'e de inanmışım, onun getirdiği her şeye de bağlanmışım.”

Şimdi ölçelim bakalım, senin hareketlerini! Söz olarak böyle diyorsun da, nasıl gidiyorsun?

Başka türlü gidenler çıkabiliyor. Yâni, söz olarak bunu böyle hakikaten de samimi söylüyor, hissediyoruz. Gözü yaşılanıyor, ağlıyor çünkü... Bakıyorsun ki, yapmacık değil. Ama hareketlerine bakıyorsun, tezat var. O neden? O cehaletten. Cahil, zavallı...

Hani küçük bir çocuk elektrik telini bilir mi? Tutar. Neden? Câhil... O teli tuttuğu zaman, başına ne geleceğinden haberi yok ki. Onu tuttuğu zaman, ona yapıştığı zaman kül olacak, yahut eli sarsılacak veya bir kazaya uğrayacak.

الْجَاهِلُ جَسُورٌ

(El-câhilü cesûrun) [Câhil cesurdur.] Cahillik insanı cesur yapar. Yâni, bilmediği zaman zor.

O halde bizim ilk belâmız, başımızın belâsı cehâlettir. Yâni, bu cahillikle hiç bir şey elde edilmez. Neden? Kaş yapayım derken, göz çıkartırsın; yanlış iş yaparsın.

İnsan bir Amerikalı artisti kendisine numûne alırsa, saçını ona benzetirse, bıyığını ona benzetirse, yolunu ona benzetirse, tavrını ona benzetirse; sigara içişini, dumanını üfürüşünü taklit ederse, nereye varacak? Onun yanına varır. Başka yere varamaz.

Rasûlüllah'a uymak isteyen insan, biraz cahillikten kurtulacak. Neyi sevdiğini, neyi sevmediğini, dinin esaslarının ne olduğunu bilecek. Tertemiz bir iman, ondan sonra sağlam, sahih bir bilgi edinecek.

Câhil mâzur görülmez tabii. Cehalet hiçbir zaman mâzur görülmeyecek ve hadis-i şeriflerde Peygamber SAS Efendimiz bildiriyor ki:⁵

ذَنْبُ الْعَالِمِ وَاحِدٌ وَذَنْبُ الْجَاهِلِ ذَنْبَانِ الْعَالِمُ
يُعَذَّبُ عَلَى رُكُوبِهِ الذَّنْبِ وَالْجَاهِلُ يُعَذَّبُ عَلَى
رُكُوبِهِ الذَّنْبِ وَتَرَكَ الْعِلْمِ

(الديلمى عن ابن عباس)

(Zembü'l-àlimi vâhidün ve zembü'l-câhili zembân)
[Alimin günahı birdir, câhilin günahı ikidir. (El-àlimü yuazzebü alâ rukûbihi'z-zenbi) Alim işlediği günahı dolay azaplandırılır; (ve'l-câhilü yuazzebü alâ rukûbihi'z-zenbi ve terki'l-ilmî) câhil ise bir işlediği günahı dolay azaplandırılır, bir de ilmi terk ettiğinden dolayı azaplandırılır.]

⁵ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.248, no:3165.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.313, no:28911; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.42, no:12509.

“Allah-u Teâlâ Hazretleri, cahilleri iki misli azaplandırarak: Bir; hatayı yaptığından dolayı... İki; câhilliğinden dolayı...”

“—Niye câhil kaldın, niye öğrenmedin?” denilecek.

Bugünün insanları da aynı şeyi demiyor mu?

“Kanunu bilmemek mazeret değildir.” derler.

“—Efendim, o kanun çıkmış ama, haberim yoktu.”

dersen, trafik polisi sana cezayı yazmaz mı?

Veyahut, vergiyi vaktinde yatırmadığında,

“Haberim yoktu.” desen, seni affederler mi?

Kanunu bilmemek mazeret değildir derler.

Dünyada böyle oluyor da, ahirette başka türlü mü olacak?

Ahirette de böyle. Allah-u Teâlâ Hazretleri diyecek ki:

“—Ben sana peygamber gönderdim, niye uymadın?

Ben sana kitap gönderdim, niye tabi olmadın? Ne

işledin bakalım, o kitaba göre?” diye soracak.

Muhakkak soracak. Ayetlerde var, hadis-i

şeriflerde var. Ve onlar da diyecekler ki:

لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ

(المك: ١٠)

(Lev künnâ nesmeu ev na’kılü mâ künnâ fî ashâbi’s-saîr) “Ah, keşke dinleseymişiz, kulak verseymişiz; o zaman, bu cehennem ehlinde olmazdık.” (Mülk, 67/10) diye, o zaman pişman olacaklar. Demek ki, buradan hayatî bir çalışma karşımıza çıkıyor. Bu bir eğlence değil. Din böyle bir leblebi çekirdek yemek gibi eğlencelik iş

değil. Hayat memmat meselesi deriz ya, öyle bir şey... Yâni, insan bu dünyada Allah'ın rızasını kazanamazsa, ahirette cehenneme gidecek. Bu kadar aşikâr bir şey... Rızasına uygun hareket ederse, cennetine nail olacak.

O halde, bu oyuncak değil. Buna gayret sarf etmek lâzım, emek sarf etmek lâzım, çalışmak lâzım. Şu kitabı alıp da, imtihana giren öğrenci kadar biraz okumak lâzım! Kur'an-ı Kerim'i hiç okumamış, mealinden hiç haberi yok; Rasûlüllah'ın hayatını bilmez, sünnet-i seniyyesinden haberi yok. Bu büyük bir afet...

Tabii, bugün memleketimizde, ikaz etmemiz gereken bir nokta daha var ki, herkes, "Ben İslâmiyet'i öğretiyorum!" diyor. Fakat, herkes bir başka yola çekiyor insanları. İşin tehlikeli tarafı da o. Yâni, öğrenmek isteyen insanların karşısına çıkan çeşit çeşit insanlar var ki, "Gel, benim yolum doğrudur!" diyor, bir tarafa götürüyor.

Bakıyorsun, Allah Allah! Müslümanım diyor, namaz kılmıyor. Müslümanım diyor, tesettüre uymuyor. Müslümanım diyor, çeşit çeşit... Artık sıralarsam, belki bazı kimselere de dokunur. Netice itibariyle herkes kendi çevresinden misali bulabilir.

O halde yol hangisi? Yol, işte bu dersin başında söyledüğümüz:⁶

إِنَّ أَفْضَلَ الْكِتَابِ كِتَابُ اللَّهِ وَأَفْضَلَ الْهَدْيِ
هَدْيُ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

(*Elâ inne efdale'l-kitâbi kitâbu'llah*)
“Kitapların en faziletlisi Kur’an-ı Kerim’dir. (Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla’llâhu aleyhi ve sellem) Yolların en güzeli de, Rasûlüllah SAS Efendimiz’in yoludur.”

Sen bir hadis-i şerif kitabından bir hadis-i şerifi öğrenir, tatbik edersen, kıyamet gününde mahkeme-i kübrâda:

⁶ Muhtelif lafızlarla:

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.310, no:14373; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.80, no:206; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.186, no:10; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.214, no:5591; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.550, no:1786; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.189; İbn-i Sa’d, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.377; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LI, s.228; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Buhârî, *Sahih*, c.V, s.2262, no:5747; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.18, no:46; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.184, no:353; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.48, no:367; Taberânî, *Mu’cemü'l-Kebîr*, c.IX, s.97, no:8521; Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.438, no:2076; Abdü’r-Rezzak, *Musanef*, c.XI, s.159, no:20198; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.200, no:4786; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.II, s.263, no:1325; Dâra Kutnî, *İlel*, c.V, s.323, no:916; Hatîb-i Bağdâdî, *Takyîdü’l-İlm*, c.I, s.55, Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.I, s.415, no:790; *Kenzü’l-Ummâl*, c.I, s.336, no:962, 963 ve c.XV, s.1368, no:43589; *Keşfü’l-Hafâ*, c.I, s.222, no:587.

“—Yâ Rabbi, hadis-i şerifi okudum, uydum.” dersin, kurtulursun. Ama başka yere uyarsan, kurtaramazsın kendini.

Onun için, yol Rasûlüllah’ın yoludur. Rasûlüllah’ın yolundan, izinden Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi zerre kadar ayırmasın. .. Kıl payı kadar ayırmasın... Bir ayrılığa bile tahammülü yoktur bu işin. Allah-u Teâlâ Hazretleri o Rasûl-i Edîbine bizi has ümmet eylesin... Onu bilip, onun izinde güzelce yürüyüp, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin rızasına ve onun şefaatine eren bahtiyârlardan eylesin...

Bu çok önemli hususu inşâallah hatırınızdan hiç çıkarmayacağınızı tahmin ederim. Temiz bir kalp için...

Yalnız, bu kadar karışıklığın içinde bir hususu da söyleyeyim size: Allah-u Teâlâ Hazretleri, kişinin kalbi temiz oldu mu, ikaz eder. Vallâhi de ikaz eder, billâhi de ikaz eder. “Kulum, yanlış yolda gidiyorsun!” diye irşad eder, ikaz eder. Kalp temiz oldu mu, her şeyin başı o...

Kalp temiz oldu mu, “Yâ Rabbi ben sana halisâne, muhlisâne kulluk etmek istiyorum!” diye, halis niyet ile bir yola girdi mi — farz edelim ki, o yol yanlış— Allah-u Teâlâ Hazretleri irşad eder ve ona doğru yolu gösterir. Ama kalbinde bozukluk varsa... O zaman salıverir seni. Yâni, itikadında, kalbinde, niyetinde bir bozukluk varsa, esas itibarıyla Allah’a kul olmayı istemiyorsun da mevkî istiyorsan, para istiyorsan, makam istiyorsan, şöhret istiyorsan, alkış istiyorsan, beğenilmek istiyorsan, gününü gün etmek istiyorsan, dünyanı mamur etmek istiyorsan; o zaman, hiç ses seda bulamazsın.

Çünkü, o öyle bir perdedir ki, o perdeden hiç bir şey geçmez senin tarafına... Hiç bir ikaz ışığı o tarafa gelmez. Perde değil o, kalın duvar... Kale duvarı gibi bir duvarın içine girdin sen, hapsettin kendini o kötü niyetle... Temiz niyetin olacak.

O zaman Allah hristiyana:

“—Kulum, bu yol yanlış, müslüman ol.” diye gösteriyor. Falanca yere kapılanmış insana:

“—Kulum bu yol yanlış, şu tarafa gel!” diye gösteriyor.

Bir olmuş misalini söyleyeyim. Afrika’da bir kabile reisinin çocuğunu hristiyanlar gitmiş, kandırmışlar; “Hak din hristiyanlıktır!” diye hristiyan yapmışlar. Putperestti ya, hristiyan yapmışlar. Belki de o kabile müslümandı, bilmiyoruz. Afrika’nın çoğu müslüman olmuş da, biz muhafaza edememiştik. Şimdi yavaş yavaş uyanıyor. Neyse...

Hristiyan etmişler, papaz olmuş. Afrikalı olduğu için, onların dilini de bildiği için, onu da desteklemişler. Para bol, mali imkânlar fazla... Bir misyoner bir yabancı diyara, Afrika’ya vs.ye hristiyanlığı yaymak için gittiğinde, vali elini öpüyor Amerika’dan uğurlarken. Niye?

“—Sen din uğruna iş görmeğe gidiyorsun!” filan diye valiler elini öpüyor, reiscumhurlar uğurluyor.

Böyle kıymetli bir meslek onlarda misyonerlik... Hak yolu gösterse, hakikaten de öyledir. Yâni, irşad en kıymetli me slektir de; hakkı göstermeyince, tabii o zaman kıymeti yok...

Neyse bu misyoner Afrika’da böyle dolaşıyormuş. Her kabileye gidip, “Hak din hristiyanlıktır, gelin hristiyan olun!” diye dolaşıyormuş ve muvaffak oluyormuş.

Ona demişler ki papazlar:

“—Bu müslümanların peygamberi denilen şahıs, hristiyanlıktan biraz bir şeyler öğrenmiştir, hristiyanlığı bozmuştur, sapık bir mezhep çıkarmıştır.” diye öğretmişler ona.

O da Peygamber Efendimiz’e çok kızarmış. “Bozuk bir mezhep ortaya çıkarmış, ne biçim şahıs!” filan diye, içinde çok büyük bir kini varmış.

Bir gece rüyasında böyle bir kalabalık görüyor. Onların arasında Peygamber Efendimiz SAS’i de görüyor. Diyorlar ki:

“—İşte bu müslümanların peygamberi!”

Bakıyor ki serâpâ, baştan ayağa nur... Çok etkileniyor.

Peygamber Efendimiz hakkında, onun zamanında yaşayanlar diyor ki:⁷

مَنْ رَأَاهُ بَدِيهَةً هَابَهُ وَمَنْ خَالَطَهُ مَعْرِفَةً أَحَبَّهُ

يَقُولُ نَاعِيْتُهُ لَمْ أَرَ قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ مِثْلَهُ

(ت. ش. هب. عن علي)

⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.V , s.599, no:3638; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V I, s.328, no:31805; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.148, no:1415; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.15; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.412; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.30, no:5699; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.III, s.262; Ebü'ş- Şeyh, *Ahlâku'n-Nebiy*, C.I, s.90, no:84; Hz. Ali RA'dan.

(*Men raâhu bedîheten hâbehû*) “Hiç görmemiş bir kimse, Rasûlüllah’ı birden bire görürse, Rasûlüllah’ın mânevî makamının ve görünümündeki heybetin tesirinden müthiş bir duygu içine düşer, titremeye başlardı. Ansızın göreni bir titreme alırdı.”

(*Ve men hàletahû ma’rifeten*) “Ama onu tanıyan, sohbetine gire çıka biraz bilgisiyle haşır neşir olan, (*ehabbehû*) ihtiyarı elinden gider, ona aşık olurdu, onu severdi.”

(*Ve yekûlü nâitühû*) “Onu vafeden ancak şu sözü söyleyebilirdi: (*Lem era kablehû ve lâ ba’dehû mislehû.*) Ben onu tanımadan önce de, tanıdıktan sonra da, onun gibisini asla görmedim. Emsalsiz bir kimse o!”

Rasûlüllah öyle bir kimseydi. Yüz güzelliği öyle, akıl güze lliği öyle, huy güzelliği öyle... Her bakımdan müstesna bir güzelliğe sahipti. Peygamber Efendimiz’in akrabaları da öyleydi. Yâni, tarih kitaplarında okuyoruz; Kureyş kabilesinden, akrabalarından, böyle boy, pos, endam, yüz güzelliğiyle meşhur kimseler vardı.

Şimdi tabii görmüş rüyada, dayanır mı, içi akmış, beğenmiş. Ama sabahleyin uyanınca, gece gördüğü rüyadan dolayı kendi kendine kızmış:

“—Ben öyle insanı nasıl severim? Acaba bana bir şey mi oluyor, ne oluyor?” diye.

Fakat halisane çalışıyor ya, iyi niyetle çalışıyor ya, insanları hristiyan yapacağım diye... Dine hizmet edeceğim diye iyi bir niyeti var. Yâni kalbi pak, niyeti kötü değil; dünya makamı filan istemiyor, mevkî makam peşinde değil.

Bir rüya daha görmüş müteakip gecelerde... Gene Rasûlüllah'a hayran kalmış rüyada. Ertesi gün, gene kızmış kendine:

“—Yâhu, benim niye kalbim o tarafa meylediyor?” filan diye.

Üçüncü defa bir rüya daha görmüş. O zaman Peygamber SAS Efendimiz rüyada ona tebessüm eylemiş, demiş ki:

“—Seni şu adam irşad edecek. Bunun adı İbrahim İnak'tır.” demiş. Bir adam göstermiş rüyada, “Seni bu adam irşâd edecek, bu adamın adı şudur.” demiş.

Uyanmış. Kendi kendine:

“—Bu peş peşe üç defa görülen rüyanın bir sebebi var, bir hikmeti var.” demiş.

Diyar diyar gezdikçe, çalıştıktta o ismi sorarmış. Sonunda gittiği bir yerde, uçaktan inmiş:

“—Burada İbrahim İnak diye birisi var mı?” diye sormuş.

“—Var.” demişler karşılayan papazlar.

“—Kimdir o?”

“—Burada müslümanların hocasıdır, şeyhidir. Sen ne yapacaksın onu?”

“—Hiç... Adını duydum da ondan sordum.” demiş.

Söylememiş onlara tabii. Ondan sonra, oradaki temaslarını, işlerini bitirdikten sonra, şeyhin ziyaretine gitmiş. Meclisine girmiş, bir de bakmış ki, rüyada kendisine gösterilen zâtın ta kendisi... Tabii elini öpmüş, müslüman olmuş.

Şimdi ben bunu bir kitapta okudum da, başka zamanlarda muhtelif yerlerde de söyledim. Şimdi bu olmuş hadise bende şu dersleri zihnimde uyandırdı: Bir insan temiz, pâk kalpli oldu mu Allah doğruyu gösteriyor.

Her insana Allah-u Teâlâ Hazretleri kendi hayatında ikazlar verir. Hiç kıyamet olduğunu görmediniz mi rüyanızda? Hiç pişmanlık duymadınız mı rüyanızda? “Ah kıyamet kopmuş, eyvah, ben iyi ömür geçirmedim. Keşke tekrar dünyaya dönsem!” filan diye böyle, buna benzer rüyalar görür insan.

Veyahut iyi bir insanla karşılaştırır. O iyi insanın ikazları akla mantığa hitap ediyordur. “Doğru yâhu...” der insan. Ondan sonra, Allah ona kıyamette soracak.

“—Sen o zaman, onu dinlerken doğru yahu dedin de, çıktıktan sonra niye uymadın ey kulum?” demez mi?

Çünkü, müsebbibü’l-esbâb değil mi Allah-u Teâlâ Hazretleri? Beni kim konuşTURuyor, seni kim dinlettiriyor? Mümkün mü bizim kendi kendimize konuşmamız, dinlememiz, o müsaade etmese? Sen niye başka gün başka yere gittin de, bu gün buradasın? Niye isteyen falanca gelemiyor. Niye batacak olan gemiye filanca en son dakikada geliyor, giriyor da, boğuluyor da; filanca içerd eyken, en son dakikada çıkıyor da kurtuluyor?

(Li-küllü şey'in indehû bi-mikdâr) Her şeyin bir ölçüsü var. Sen bu kâinâtı darmadağın, derbeder mi sanıyorsun? Bu kainatta bir anlık bir derbederlik olsa, ne yıldız kalır, ne ay kalır, ne güneş kalır, her şey birbirine girer.

Bir kavşakta bir an trafik polisi olmadığı zaman bütün vasıtalar birbirine giriyor da, bu kainatın kavşaklarını sayabilir misin sen? Olur mu yâni? Bir anlık Allah-u Teâlâ Hazretleri lutfetmese, tasarruf etmese, şu kainatta bir an şu nizam ayakta durur mu? Durmaz, mümkün değil.

Her şeyin sebebi var. Allah-u Teâlâ Hazretleri herkese şahsen ikazlar gönderiyor. Herkes mes'ul. Hiç bir kimse ben duymadım, ben bilmiyorum diyemeyecek derecede, Allah hayatında ona ikazı gönderir. Muhakkak gönderir ve göndermiştir, gönderdiğine sizler de şahitsinizdir kendi hayatınızdan... Kendi hayatınızdan kendi üzerinizde şahitleriniz vardır. İşte o öyle.

Ondan müslüman olmuş. İyi niyetli olduğundan, Allah onu rüyada ikaz etmiş.

İnsan kötü niyetli oldu mu, mahrum kalır.

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ
وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ
جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

(النساء: ١١٥)

(*Ve menyüşâkıkı'r-rasûle min ba'di mâ tebeyyene lehü'l-hüdâ ve yettebi' gayra sebîli'l-mü'minîn*) [Kim kendisine doğru yol belli olduktan sonra, Peygamber'e karşı çıkar ve müminlerin yolundan başka bir yola giderse, (*nüvellihî mâ tevellâ ve nuslihî cehennem*) onu o yönde bırakırız ve cehenneme sokarız; (*ve sâet masîrâ*) o ne kötü bir yerdir.] (Nisâ, 4/115) buyruluyor.

İnsan edepsizliği ele aldı mı, döndüğü yere bırakıverir Allah-u Teâlâ Hazretleri; ta cehenneme gidinceye kadar, yıkılıncaya kadar...

Onun için, Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi edep sahibi etsin... Uyanık oldu mu, etrafına baktı mı, insan sezer. Gözünü kapattığı zaman, nasıl görecek? Bakması lâzım, görmesi lâzım! Allah akıl diye bir nimet vermiş, kullanması lâzım!

Bir başka olmuş hadiseyi anlattılar. Birisini kitaptan okudum. Birisini de İngiltere'ye gitmiş olan bir arkadaşım söyledi. Ama, ben isimleri unuttum.

İngiltere'den bir karı koca, kendilerine hak din aramak üzere Hindistan'a gitmeğe karar vermişler. Çünkü, Hindistan'daki Budizmi çok methediyorlar. Aklî, mantıkî bir dindir, felsefeye dayanıyor filan gibi şeylerle methediyorlar Avrupa'da. Yâni, bakmışlar kendi dinlerinde mantığa uymayan şeyler çok söyleniyor. "Gidelim, o dine girelim!" demişler.

İstanbul'a kadar gelmişler. Burada gördükleri müteaddid rüyalar üzerine müslüman olmuşlar, dönmüşler. Halen İngiltere'de müslümanlarmış.

Ve hatta onların çocuklarıyla bana bunu anlatan kardeşimiz, arkadaşımız ailece tanışıyor ve çocuklarıyla filan irtibatı oluyor.

Bak nasıl iyi niyetle yola çıkınca, hakkı gösteriyor Allah-u Teâlâ Hazretleri. İyi niyetle Hindistan'a hak dini bulmağa yola çıkmadılar mı? Neyi istiyorlardı? Hak dini istiyorlardı. Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni istiyorlardı.

Allah-u Teâlâ Hazretleri de rüyalarında bildirmiş:

“—Ey kullarım! Hindistan'a boşuna gitmeyin, işte hak din burada... Hak din İslâm'dır.” buyurmuş. Onun üzerine, burada İslâmiyet'i inceleyip müslüman olmuşlar.

Onun için, iyi niyetli oldu mu insan Allah-u Teâlâ Hazretleri uyarır. Bu çeşit yollarda da kalbi pak tutmak lâzım! Yâni, bir garantimiz o... Kalp pâk olursa, Allah gösterir. Meselâ, insan yanlış bir yola yanlışlıkla girdiyse, bir sahtekârın tuzağına düştüyse, ağına takıldıysa; Allah-u Teâlâ Hazretleri gösterir:

“—Kulum, sen iyi niyetle geldin ama, bu sahtekârın tuzağına takıldın. Burası sahtekâr yatağıdır, burada seni yolacaklar, soyacaklar, sen falanca yere git!” diye gösterir.

Hiç mahrum kalmaz niyeti temiz olursa...

Ama dünyaya meyli varsa, rahatını bozmak istemiyorsa, “Şimdi bu düzeni bozarsam, keyfim kaçar.” diyorsa, zor geliyorsa; o zaman, o niyeti ortaya çıktıktan sonra nurlar kesilir, o zaman doğruyu göremez.

Gösterir de Allah, bir defa gösterir. Ondan sonra, içindeki o mücadeleden sonra, yanlış yolu seçince tamam, aleyhte delil tekevvün etti, mahşerde görecek hesabını... Allah-u Teâlâ Hazretleri diyecek ki:

“—Falanca gün şöyle olmadı mı?” diyecek. Hesabı ona göre görecek.

c. Belâya Sabrın Karşılığı

Gelelim ikinci hadis-i şerife:⁸

قَالَ اللهُ تَعَالَى إِذَا وَجَّهْتُ إِلَى عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِي
مُصِيبَةً فِي بَدَنِهِ أَوْ فِي وَلَدِهِ أَوْ فِي مَالِهِ ثُمَّ اسْتَقْبَلَ
ذَلِكَ بِصَبْرٍ جَمِيلٍ اسْتَحْيَيْتُ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنْ
أَنْصَبَ لَهُ مِيزَانًا وَأَنْشُرَ لَهُ دِيوَانًا

(الحكيم عن أنس)

RE. 328/4 (*Kâle'llàhu tebâreke ve teâlâ*)
“Allah-u Tebâreke ve Teâlâ Hazretleri şöyle buyurdu...”

Peygamber SAS Efendimiz'den Enes ibn-i Mâlik RA'ın rivâyete teylediğine göre, Allah-u Teâlâ Hazretleri şöyle buyurmuş. Yâni, Allah-u Teâlâ Hazretleri' nin sözü bu:

⁸ Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.330, no:1462; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.172, no:4459; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.II, s.290; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.510, no:6561; Münâvî, *el-Ehâdîsü'l-Kudsiyye*, c.I, s.16, no:14; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XV, s.45, no:14927.

(*Izâ veccehtü ilâ abdin min abîdî*) “Ben azîmü’ş-şân kullarımdan bir kula (*musîbeten*) bir musibet, bir belâ, bir dert tevcih etmişsem, yöneltmişsem...” Hangi hususta? (*Fî bedenihî*) “Bedeninde, (*ev fî veledihî*) veyahut çoluk çocuğunda, (*ev fî mâlihî*) veyahut malında bir musibet...”

Bedeninde musibet ne olur? Hastalık. Yâni “Bir kulumu hasta etmişsem...” Çoluk çocuğunda musibet nasıl olur? Çocuğu hastalanır, yaşamaz, ölür kalır... Allah’ın hikmeti. Asi olur, şöyle olur böyle olur... Allah etmesin... Yâni oradan bir musibet. (*Ev fî mâlihî*) Veyahut malına bir zarar gelir. Olur bunlar. (*Sümme istakbele zâlike bi-sabrin cemîlin*) “O kul böyle bir belâyaya, musibete uğradıktan sona sabr-ı cemîl gösterirse, tahammül gösterirse yâni...” Neden tahammül gösteriyor? Cümle işler Hâlikındır, her işleri Allah-u Teâlâ Hazretleri takdir eylemiş. Bize de böyle takdir etmiş.

Hastalığı ben kendim mi istedim? Çarşıdan pazardan mı aldım? Geldi. Hiç kimse hasta olmak istemez. Geldi. Malımın azalmasını ister miydim? Oldu. *Sabr-ı cemîl* gösteriyor. *Sabır*, malum, *cemîl* güzel demek. Güzel sabır gösteriyor. Yâni bağırıp çağırıp, feryâd ü figân edip, diliyle olmadık sözler söylemiyor. Vardır yâni nice edepsizlik çeşitleri vardır. Burad a söyleme mize lüzum yok. Sabırsız oldu mu insan neler söyler.

(*İstehyaytü minhü yevme’l-kıyâmeti ensabe lehû mîzânen*) “Kıyamet gününde ona terazi koymaya, (*ve enşüre lehû dîvânen*) ve defter açıp hesap yapmağa hayâ ederim.”

Demek ki, bu küçük bir hastalık değil; insanı bayağı sarsan bir şey... Öyle anlaşılıyor. Yâni cevabı böyle geldiğine göre, epeyce zorlayıcı bir sıkıntı geldi insana. Feleğini şöyle bir şaşırtdı, bir sendeledi başına o hal geldiği zaman. Ama yutkundu, sabretti.

O Allah-u Azîmü'ş-Şan Hazretleri ki, kâinâtı yaratmış, biz onun nesiyiz? Milyarların milyarları kullarından bir kuluz. Zerrelerden bir zerreyiz. Bizden önce milyarlar geçti, bizden sonra milyarlar gelecek, hâlen de milyarlar var, biz onlardan bir taneciğiz. Yâni bir yolun tozu, zerresi gibiyiz. Bir aciz zerreyiz, bizden utanıyor Allah-u Teâlâ Hazretleri.

Tabii Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin utanması ne demek? Tıpkı rahmeti, gazabı gibi. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rahmeti ne demek? Acıması, şefkat etmesi demek. Gazabı ne demek? Kızması demek. Allah-u Teâlâ Hazretleri kızar mı? Ezer geçer yâni. Takdiri bir gelir, darmadağın eder. Ne demek, tenezzül mü edecek kuluna şey yapmaya? Kızmak ne demek? Biz anlayalım diye. Yâni Allah-u Teâlâ kızıyor demek, bu işte rızâsı yok demek. Allah-u Teâlâ Hazretleri utanır demek, bu iş olmayacak demek. Yâni, biz insanların halet-i ruhiyesiyle bize anlatıyor olacak hadiseyi.

Demek ki, bu hadis-i şeriften anlaşıldığına göre, bir insan bir büyük sıkıntıya uğrarsa; kendi vücudunda, evlâd ü ıyâlinde, ailesinde veyahut malında bir büyük belaya, sıkıntıya uğrarsa, sabretsin. Çünkü sabrederse, Allah hesap

göstermeyecek artık ona... Hesap sıkıntısı göstermeyecek. Bu kulum burada imtihanı kazandı. Bir daha imtihan edilir mi? Burada kazandı, dünyada kazandı diye, orada defteri açıp, hesabı görüp de, “Ne kadar hayır işledin, ne kadar şer işledin?” diye hesap etmeyecek.

Hesap etmeyecek de, ne yapacak? Bi-gayri hisâb cennete dahil edecek. Hesapsız lütfedecek, cennetine dahil edecek. Onun için sabır güzel bir huydur.

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

(البقرة: ١٥٣)

(*Inna'llàhe mea's-sàbirîn*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri sabredenlerle beraberdir.” (Bakara, 2/153) Sabır imanın bir meyvasıdır. İman etmeyen insan sabredemez yâni. İman eden insan, dağlar gibi bela gelir de onu da hazmeder, onun da üstünden gelir. İman etti mi olur. İman etmedi mi mümkün değil. İman etmeyen bir insana bir felaket gelir, bakarsın darmadağın olmuş gitmiştir.

Bak hep oradan ibret veriyoruz; İran şahı... Saltanatından oldu, hazmedemedi adam bak. Birkaç yıl içinde kahroldu gitti, kendi kendini yedi, kanser oldu, gitti. Tahammül edemedi.

Mü'min tahammül eder.

مَنْ أَمِنَ بِالْقَدَرِ أَمِنَ مِنَ الْكَدْرِ

(*Men amene bi'l-kader, emine mine'l-keder*)
“Allah’a iman eden kimse kederden emniyette olur.” Bu da geçer ne olacak? Bu dünya hayatı... Zaten dünya dediğin nedir ki içindeki bu hadiselere üzülmeye değsin.

Ankara’da bir arkadaş var, ne zaman karşılaştık şikâyet eder. Ah benim başıma gelenler hiç kimsenin başına gelmemiştir...

Feryâd figân, ah vah... İşi bu yâni. Sanki ah dese insan, onu hatırlayacak her yerde. O hale gelmiş.

Bir hadiseye üzülmüş, yine bana dert yanıyor...

“—Bu hadise senin ömründeki milyarlarca hadiseden bir tanesi, küçük bir hadise yâni. Bir sürü günün var, her günün içinde bir sürü hadiseyle karşılaşıyorsun, bu bir tanesi. Yâni bu kadar küçük bir hadise, değer mi bu kadar şey yapmağa? Her gün binlerce hadiseyle karşılaşıyorsun, ömründe de şu kadar gün var, bu kadar şey yapmağa değer mi? Biraz tahammül et, metin ol!” filan diye söyledim, güldü...

Demek ki sabır... Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize afiyet versin, saadet versin, selâmet versin, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nden biz afiyeti isteriz daima. Peygamber SAS Efendimiz öyle emrediyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nden bir şey istediğiniz zaman afiyet isteyiniz, çünkü afiyet hem belalardan uzak olmayı, hem maddi hastalıklardan uzak olmayı ifade eder. Dünyada ahirette rahatlığı ifade eder, onu isteyin diyor. İsteriz. Yâni biz Allah-u Teâlâ Hazretleri’nden “Yâ Rabbi sen bana belâ ver, sabredeyim, derecem artsın...” filan gibi şeyler doğru değil.

Öyle bela istenmez, dert istenmez.

Bir keresinde bir zâtın yanına gitti Peygamber Efendimiz, baktı ki hastalıktan kuş yavrusu gibi kalmış. Yâni erimiş küçülmüş... Dedi ki:

“—Ey filanca, sen Allah’a dua etmesini bilmez miydin?”

“—Yâ Rasûlüllah, bilirdim ama şöyle dua ederdim: Yâ Rabbi, sen bana ahirette vereceğini bu dünyada ver de ahirette rahat edeyim. Bu dünyada çekeyim, ahirette çekmeyeyim derdim.”

“—Yok, öyle deyecektin. Ahireti isteseydin ya.” diyor.

Biz miyiz cömert olan, Allah-u Teâlâ Hazretleri mi? Yâni dünyada da ahirette de iyilik vermeğe kâdir değil mi Allah-u Teâlâ Hazretleri? Elbette kâdir. Onun için yâ Rabbi sen bize dünyada da afiyet ver, ahirette de afiyet ver, dünyada da zenginlik ver, ahirette de zenginlik ver, dünyada da sıhhat ver, ahirette de sıhhat ver, dünyada da izzet ikram nasib et, ahirette de izzet ikram nasib et, dünyada da kimsenin karşısında hor zelil etme, mağlup mahcup etme, ahirette de kimsenin karşısında mağlup mahcup etme, günahlarımızı saçıp mahşer halkına bizi rezil rüsva etme... İsteyeceğiz. İstemek bizden. O duayı da seviyor Allah-u Teâlâ Hazretleri.

Ama hayatın icabı olarak başımıza bir hal geldiyse, yâni bizim şimdi ne bileyim tek bizim hatırımıza kâinâtın nizamı mı değişecek? Dilerse değiştirir ama belli bir nizamı var. Doęanlar ölüyor, insanlar bazen hasta oluyor, bazen hayatta insan iyi günler görüyor, bazen kötü günler görüyor. Bunlar olacak. O halde sabredeceğiz. Geldiği zaman sabre deceleğiz ki mükâfatı çok.

Bir kere řu řeref yeter ki insana:

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

(البقرة: ۱۵۳)

(*Inna'llàhe mea's-sàbirîn*) “Muhakkak ve muhakkak ki Allah sabredenlerle beraberdir.” (Bakara, 2/153) İstemez misin? Allah-u Teâlâ Hazretleri sana, maiyyet-i aliyyesini taltif olarak veriyor. “Kulum sen sabrettin, seviyorum seni, ben senin yanındayım!” diyor.

وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ

(آل عمران: ۱۴۶)

(*Va'llàhu yühibbu's-sàbirîn*) “Allah sabredenleri sever.” (Âl-i İmrân: 146) diye bildiriyor.

Onun için, belâ, ceza, musibet istemeyiz. Fakat gelirse, sabretmek lâzım! Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi afiyet üzre eylesin... Mukadderattan bir kader bize isabet eder de bir sıkıntıya uğrarsak, sabr-ı cemîl ihsân eylesin ki, ecr-i cezîle nail olalım.

d. Allah'ın Sevdiği Kimseler

Bir hadis-i şerif daha okuyalım:⁹

RE. 328/5 (*Kàle'llàhu tebâreke ve teâlâ*) Ubâdetü'bnü's-Sâmit RA'dan rivâyet edilmiş bu hadis-i şerif. Sonuna kadar okumayayım da kelime kelime okuyarak ilerleyeyim. Peygamber Efendimiz SAS buyurmuş ki:

(*Kàle'llahu tebâreke ve teâlâ*) “Allah-u Tebâreke ve Teâlâ şö yle buyurdu:

1. (*Hakkat mahabbetî li'l-mütehâbbîne fîyye*) Benim için birbirlerini seven kullarıma benim muhabbetim vâcib oldu. Benim için birbirlerini seviyorsa kullarım, Allah rızası için birbirleriyle ahbaplık ediyorsa, muhabbetleşiyorsa, benim muhabbetim de onlara gerekli oldu, vâcib oldu, hak oldu.” Yâni benim için birbirini seven kullarımı ben severim demek, oraya varır iş. Hem de vâcib oldu diye söylüyor. (*Hakkat mahabbetî*) tahakkuk etti, vâcib oldu, gerçekleşti, gerekli oldu diyor.

⁹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.236, no:22117, 22133; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.338, no:577; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.187, no:7316; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.78, no:572; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.81, no:154; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.V II, s.45, no:34100; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.416, no:2697; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.233, no:20857; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.131; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.II, s.991, no:1108; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.265, no:2225; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LV III, s.426; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.14, no:24671; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XV, s.59, no:14972.

Birbirlerine kin güden, birbirlerinin kuyusunu kazan, birbirine çelme takan, birbirinin arkasından atıp tutan insanlara Allah akıl fikir versin. Şu taltif, şu rütbe varken ne diye düşmanlıkla uğraşır bu insanlar? Dostluk etmek varken, Allah'ın dostluğunu kazanmak varken? Yâni kâinatta bu kadar güzel bir şey varken insan zaman bulamaz düşmanlığa. Cahillik işte... Bilse yapar mı? Sevmesini bile bilmiyor insanlar yâni. Emin olun bilmiyor.

Onu da öğretmek lâzım! Nasıl öğreteceksek... Herhalde sevdiği başka şeylerden, "Bak onu nasıl seviyorsan, bu da öyledir." diye bir kıyas yoluyla öğretmek olabilir.

Hani sen neyi seviyorsun, yemeklerden hangisini seversin, çiçeklerden hangisini seversin, renklerden hangisini seversin? İşte onu sevdiğin zaman içinde bir şey kırırdıyor ya, işte öyle seveceksin filan diye bu sevgiyi öğretmek lâzım. Biraz da herhalde, yeşertmek lâzım, beslemek lâzım! Artık vitamin mi vereceksin, daha başka bir şey mi nasıl olacaksa...

Onun vitamini de Allah-u Teâlâ Hazretleri'nden gelir. Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni zikredeceksin, zikredeceksin, onun muhabbe ti senin gönlüne bir ateş düşürecek, başlayacaksın yanıp yakılmağa. O zaman bak Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî gibi, Yunus Emre gibi, Eşrefoğlu Rumi gibi... Bağlasalar durur musun?

İçsen bu sudan dostum, bir daha susamazsın;

Bir hal gelir, ağlayamazsın, susamazsın!

Duramazsın yerinde. Öyle bir hale gelir. İşte oradan beslenmeyince taşıma suyla değirmen dönmüyor. Neden zikir en büyük ibadet demiş Peygamber SAS Efendimiz? Dinamo harekete geçiyor. Kuvvet merkezi, muhavvile merkezi harekete geçiyor, artık enerji kaynağıyla bağlantı sağlanıyor da ondan oluyor. Yoksa bir atımlık barutla düşman yenilmez ki! Devamlı bir muhabbet olacak ki, o cevır ü cefâlar aşılınsın da, insan sevebilsin.

Nazar eyle itürü, Bazar eyle götürü; Yaratılanı hoş gör, Yaradan'dan ötürü.

De bakalım! Hadi bakalım Yaradan'dan ötürü bir yaratılanıhoş gör! Onun için yürek lâzım. İnsana bir eğitim, terbiye lâzım. O damarları tıkarsan, o yolları kesersen insanlar birbirlerini yer. Muhabbeti öğrenmiyor ki!

Devam edelim, hadis-i şerifi tamamlamak için:

وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَوَاصِلِينَ فِيَّ

(Ve hakkat mahabbetî li'l-mütevâsılîne fiyye)
“Birbirleriyle irtibatını benim için devam ettirenlere, benim muhabbetim vacip oldu.”
Bu ne demek? Arkadaşlığı, ahbablığı kesmiyor.

Hani biz seninle beraberdik? Hani beraber arabalara binip zevk ü sefâlara, gezmelere tozmalara beraber gitmiştik; ne oldu şimdi? Kesti... Bak ne diyor: *(Mütevâsılîne fiyye)* Benim için birbirleriyle irtibatını devam ettiriyor...

Seneler senesi sürer hakiki müslümanın ahbablığı, arkadaşlığı. Sen kestir, demek ki müslümanlıkta bir şey var. Nerede o eski dostluğun, ne oldu, nerede kaldı? Niye aramıyorsun? Hani bir zamanlar söyleydi böyleydi? Demek ki, müslümanların muhabbeti birbirleriyle devam ettirmesi lâzım.

وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَنَاصِحِينَ فِيَّ

3. (Ve hakkat mahabbetî li'l-mütenâsîhîne fiyye) “Birbirlerine hâlisâne, muhlisâne davranan, ihlâslı davranan, öğüt, nasihat eden kimselere benim muhabbetim hakikat oldu, vacip oldu, gerekli oldu.”

Demek ki birbirimize hulûs-i kalp ile muamele etmemiz gerekiyor, halisâne muamele etmemiz gerekiyor. Kusur görürsek, tatlı tatlı kardeşçe elimizi boynumuza koyup;

“—Kardeşim, bu böyle olursa, sen bundan zarar görürsün. Bunun doğrusu şudur.” diye tatlılıkla, muhabbeti bozmadan birbirimizi böyle ikaz etmemiz gerekiyor.

Hepimiz yolcuyuz. Hepimiz Allah'ın huzuruna çıkıp hesap vereceğiz. Yardımlaşalım. Ne olur? Dünya imtihanında yanındaki insana sorunun cevabını vermemek gibi değil ki. Bu imtihanda, insan yanındakine de sorunun cevabını söylerse sevap kazanıyor. Ey kardeşim bu yol yanlış, şöyle gidersen doğru olur diye ikaz edersen Allah seviyor ve onun doğru yola gelmesinden dolayı sen ecir kazanıyorsun.

Onun için, birbirimize karşı kalplerimizi temiz tutalım da birbirimizin iyiliğini isteyelim. Ben yemeyeyim, o kardeşim ye sin. Ben giymeyeyim, o kardeşim giysin diye, bir muhabbetin gereği neyse ona göre hareket etmek... Allah bizim zümremize nasib eylesin... Hiç olmazsa burada şey yapıyoruz... Cümle Ümmet-i Muhammed'e SAS, muhabbet nasib eylesin...

Iraklı da müslümanım diyor, İranlı da müslümanım diyor. Sen nasıl kurşun atarsın karşı tarafa yâhu? Sen onlara nasıl silah verirsin? Silah vermek de vebal. Aldı mı silahı, kime atacak o nu? Ya Ahmed'e, ya Mehmed'e atacak. Arasını niye şimdiye kadar bulamadın? Niye dövüştürtüyorsun hâlâ? Zevk mi alıyorsun, horoz dövüşü seyreder gibi?

Çok eksik müslümanlığımız.

وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَزَاوِرِينَ فِيَّ

4. (Ve hakkat mahabbetî li'l-mütevezâvirîne fiyye) “Benim için birbirlerini ziyaret edenlere, benim muhabbetim gerekli oldu, vâcib oldu.”

Demek ki, birbirimizi Allah için ziyaret edeceğiz. Gün ayıracağız. Televizyondan vakit yok. Akşamları evde... Cumartesi pazarları evde... E hani arkadaşlarını aramak sormak? İşte kalkıp gideceksin. Sen buradan kalkıp Ümraniye'ye gideceksin, o kalkacak Gebze'den falanca yere gelecek, ötekisi Yeşilköy'den Karaköy'e gidecek neyse... Birbirimizi arayıp soracağız, ziyaret edeceğiz. Bu ziyaretin ecri var. Bak, Allah'ın muhabbetine ermesine sebep oluyor.

وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَبَاذِلِينَ فِيَّ

5. (Ve hakkat mahabbetî li'l-mütebâzilîne fiyye) “Benim sevgim, muhabbetim birbirlerine benim uğrumda, benim rızam için, benim iznim, celâlim için bezl ü ihsânda bulunanlar üzerine vâcib oldu, şart ve gerekli oldu.” buyruluyor.

Hadis-i şerifin son kısmında da:

الْمُتَحَابُّونَ فِيَّ عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ يُغِيبُهُمْ

بِمَكَانِهِمُ النَّبِيُّونَ وَالصِّدِّيقُونَ وَالشُّهَدَاءُ

(El-mütehâbbûne fiyye alâ menâbirin min nûrin) “Benim uğrumda birbirlerine böyle muamele eden, birbirleriyle böyle muhabbetleşen müslümanlar, kıyamet gününde nurdan minberler üzerindedirler. (Yuğbituhüm bimekânihimi'n-nebiyyûne ve's-sıddîkûne ve'sşühedâ') Onların o menzilesine, o makamına, o itibarına peygamberler, sıddîkler, şehidler gıpta ederler.” diye bildiriliyor.

Peygamberlerin, şehidlerin ve sıddîkların gıpta ettiği bir insan olmak istiyorsak, bu hadis-i şerifi kelime kelime iyi hatırımızda tutacağız.

1. Birbirimizle muhabbetleşmek.
2. Birbirimizle alâkaları sürdürmek, dargınlığı bir tarafa koymak, ziyaretlerde kusur etmemek, birbirlerimizle ilgiyi kesmemek, devam ettirmek.

3. Birbirlerimize karşı samimi davranışlarda bulunmak; açık kalplilikle, gayet candan davranmak.
4. Birbirimizi Allah rızası için ziyaret etmek. Arada ziyarete bir zaman ayıracağız birbirimize inşaallah!
5. Birbirimize Allah rızası için malımızı bezl edeceğiz.

“—El-hamdü lillâh benim malım var. Dosta helâl ü hoş olsun!” diyeceğiz.

Ziyafet çekeceğiz, hediye vereceğiz, birbirimize... Yâni, o bize yapacak, biz ona yapacağız. Bunların hepsi aramızdaki muhabbetin gereği olduğu için, “Böyle birbirilerini Allah için seven kimseler, kıyamet gününde nurdan minberlerin üstünde olacak ve onların o menzilesine, o rüt-belerine, o makamlarına peygamberler, siddîkler ve şehidler gıpta edecekler.” deniliyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri birbiriyle böyle samimiyet kuran, birbirleriyle böyle içten, has halis ahiret kardeşi, arkadaşı olan kimseler eylesin cümlemizi...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

07. 03. 1982 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü